

5. Kopieringsunderlag och webbmateriäl

I det här kapitlet finns följande kopieringsunderlag att använda inför genomförandet av provet. Samtliga kopieringsunderlag ska delas ut vid det första introduktionstillfället, se sidorna 10–11. (Vissa av underlagen finns även att ladda ner i digital form från webbsidan www.natprov.nordiska.uu.se/kurs3. Kopieringsunderlag 5 finns dessutom som ljudfil.)

- **Kopieringsunderlag 1: Elevers förberedelse**
Underlaget ger information om vad eleven ska förbereda inför provet.
- **Kopieringsunderlag 2: Information om uppgiftsinstruktion delprov A**
Underlaget ger information om uppgiftsinstruktionens olika delar.
- **Kopieringsunderlag 3: Bedömningsmatris delprov A**
– svenska 3
Matrisen utgör underlag för bedömning av det skriftliga delprovet.
- **Kopieringsunderlag 4: Bedömningsmatris delprov A**
– svenska som andraspråk 3
Matrisen utgör underlag för bedömning av det skriftliga delprovet.
- **Kopieringsunderlag 5: Exempel på elevlösning samt Analys av elevlösning**
Underlaget visar en exempellösning med analys.
- **Kopieringsunderlag 6: Uppgiftsinstruktion delprov B**
Detta är uppgiftsinstruktionen för det muntliga delprovet. I underlaget finns även förslag på teser som eleven kan utgå från.
- **Kopieringsunderlag 7: Elevformulär delprov B**
Formuläret ska eleven använda vid förberedelsen inför det muntliga delprovet och lämna in till läraren före genomförandet.
- **Kopieringsunderlag 8: Bedömningsmatris delprov B**
– svenska 3
Matrisen utgör underlag för bedömning av det muntliga delprovet.
- **Kopieringsunderlag 9: Bedömningsmatris delprov B**
– svenska som andraspråk 3
Matrisen utgör underlag för bedömning av det muntliga delprovet.

Övrigt webbmateriäl

På provgruppens webbsida www.natprov.nordiska.uu.se/kurs3 finns följande dokument att ladda ner:

- **Tabeller som visar provets koppling till mål och kunskapskrav**
Dessa visar ämnesplanernas mål och kunskapskrav och hur de ligger till grund för utformning och bedömning av provet (en tabell för svenska 3 och en för svenska som andraspråk 3).
- **Tabeller som visar provets koppling till centralt innehåll**
Dessa visar ämnesplanernas centrala innehåll och hur det finns representerat i provet (en tabell för svenska 3 och en för svenska som andraspråk 3).
- **Noteringsunderlag för delprov B**
Detta underlag kan den lärare som vill använda vid genomförandet av det muntliga delprovet.

På Skolverkets bedömningsportal bp.skolverket.se finns följande materiäl:

- **Betygsatta anföranden inom ramen för delprov B**
Dessa anföranden kan fungera både som hjälp för läraren och som diskussionsunderlag i klassen.

Kopieringsunderlag 1: Elevens förberedelse

Innan provet genomförs ska du som elev förbereda dig. Detta gör du dels på egen hand, dels tillsammans med klassen och läraren på lektionstid. Den egna förberedelsen består av att läsa kopieringsunderlag 2–9 och att läsa texterna i texthäftet. Syftet är att du ska förstå upplägget för de två delproven och att du ska läsa och förstå de texter som skrivuppgifterna i delprov A utgår från.

Under introduktionen tillsammans med klassen och läraren kommer ni att diskutera texterna, och det finns då även möjlighet att ställa frågor kring materialet. Du behåller därefter materialet för egen läsning fram till provdagen.

Material att läsa

Före det andra introduktionstillfället tillsammans med klassen ska du ha läst och satt dig in i följande material:

- texthäftet med titeln *Med andra ord* – detta ska sedan tas med till provtillfället
- kopieringsunderlag 2–5 med material till delprov A
- kopieringsunderlag 6–9 med material till delprov B.

Kopieringsunderlag 2: Information om uppgiftsinstruktion delprov A

Häftet du får på provdagen består av en uppgiftsinstruktion i två delar. Den första delen ger övergripande information och innehåller en beskrivning av skrivsituationen där uppgiften sätts in i ett sammanhang, en beskrivning av genren samt en anvisning. Sedan följer de tre valbara uppgifterna som alla består av en presentation av frågeställningen, en specifik instruktion för uppgiften samt en rubrik. Provet innehåller alltså tre skrivuppgifter och du ska välja en. Nedan ser du utdrag ur en uppgiftsinstruktion. Exemplet är hämtat från ett tidigare prov där temat var *sagor och sägner*.

Övergripande information

Du har just börjat läsa på universitetet. Den första uppgiften din lärare ger dig är att skriva ett pm på temat *sagor och sägner*. Uppgiften innebär att du med utgångspunkt i en given frågeställning ska sammanställa fakta och åsikter från olika källor samt dra slutsatser utifrån dessa. Dina kurskamrater ska läsa ditt pm för att få information och idéer om temat, och din lärare kommer att bedöma det.

Ett pm är i det här sammanhanget en sammanhängande utredande text med en inledande problemformulering, en utredning och en avslutning i form av slutsatser eller en jämförelse. Rekommenderat omfång på din text är 600–800 ord.

Välj en av följande uppgifter. Använd minst två av texterna i texthäftet och ange källorna i ditt pm.

Beskrivning av skrivsituationen

Beskrivning av genren

Anvisning

Exempel på valbar uppgift

Många gamla sagor lever vidare och fortsätter att berättas, ofta i nya former. Sagan om Rödluvan och vargen är en sådan saga som funnits länge och som än i dag ges ut i nya versioner. Varför har sagan om Rödluvan och vargen förändrats genom tiderna?

Presentera frågeställningen. **Beskriv** utifrån texthäftet hur sagan om Rödluvan och vargen har förändrats genom tiderna. **Dra slutsatser** om varför sagan om Rödluvan och vargen har förändrats genom tiderna. Slutsatserna ska vara baserade på din beskrivning.

Rubrik: **Rödluvan förr och nu**

Presentation av frågeställningen

Instruktion för denna uppgift

Rubrik

Kommentar till den valbara uppgiften

- I det andra stycket finns verb i fet stil. Dessa beskriver de delar som din text ska innehålla. Den rubrik som finns i uppgiften du har valt är den du ska använda.
- Formuleringen "Presentera frågeställningen" finns i samtliga instruktioner. Du rekommenderas att skriva av den presentation som finns i uppgiften som inledning till din text. Du får inte välja en annan frågeställning men du får presentera den på ett annat sätt. Även formuleringen "Beskriv utifrån texthäftet" återfinns i varje instruktion. Du måste använda minst två texter i texthäftet, men fler källor ger ofta ett bättre pm. Den tredje meningen i instruktionen innehåller alltid uppmaningen "Dra slutsatser" eller "Jämför".
- I kopieringsunderlag 5, *Exempel på elevlösning*, finns en text skriven av en elev som valt ovanstående uppgift.

Kopieringsunderlag 3: Bedömningsmatris delprov A – svenska 3

Aspekter	F	E	C	A		
Innehåll och källhantering		Textens innehåll är till viss del anpassat till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta kan uppnås genom följande: – Texten innehåller en frågeställning som motsvarar den som ges i uppgiften. – Texten innehåller en rimlig beskrivning. Beskrivningen är en med viss säkerhet utförd sammanfattning av flera relevanta källor från texthäftet. – Texten innehåller slutsatser/ en jämförelse som delvis bygger på textreferaten. – Texten utmärks delvis av objektiv saklighet. – Eleven tillämpar regler för citat- och referatteknik.	Textens innehåll är anpassat till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta kan uppnås genom följande: – Beskrivningen har tydligt fokus på frågeställningen. – Slutsatserna/jämförelsen presenteras i ett utvecklat resonemang som i huvudsak bygger på textreferaten. – Texten utmärks i huvudsak av objektiv saklighet. – Citat- och referattekniken fungerar i huvudsak väl med t.ex. referatmarkörer.	Textens innehåll är väl anpassat till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta kan uppnås genom följande: – Beskrivningen är en skickligt utförd sammanfattning av flera relevanta källor från texthäftet. – Resonemanget är väl utvecklat och nyanserat samt bygger tydligt i huvudsak på textreferaten. – Texten utmärks av objektiv saklighet. – Citat- och referattekniken är väl fungerande.		
Disposition och sammanhang		Texten har en urskiljbar disposition och är sammanhängande. Detta kan uppnås genom följande: – Stoffet är på ett rimligt och urskiljbart sätt organiserat i inledning, huvudtext och avslutning. – Texten är på ett rimligt sätt indelad i stycken. – Textbindningen är fungerande.	Texten är väldisponerad och sammanhängande. Detta kan uppnås genom följande: – Texten har en lämplig organisation av stoffet utifrån uppgiftens syfte. – Styckemarkeringen är korrekt. – Textbindningen är väl fungerande. – Inledningen och avslutningen fyller sina respektive funktioner.			
Språk och stil		Textens språk och stil är till viss del anpassade till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta innebär följande: – Språket följer i huvudsak skriftspråkets normer för språkriktighet. Språket är varierat och innehåller goda formuleringar. – Stilen är till viss del anpassad till det vetenskapliga skrivandet.	Textens språk och stil är anpassade till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta innebär följande: – Språket är klart och bär upp elevens resonemang. – Stilen är anpassad till det vetenskapliga skrivandet.	Textens språk och stil är väl anpassade till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta innebär följande: – Språket är välformulerat med precision i ordval och uttrycksformer. – Stilen är väl anpassad till det vetenskapliga skrivandet.		
Helhetsbedömning		Texten är till viss del anpassad till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Den är ett pm om frågeställningen som till viss del kan fylla syftet att informera och intressera kurskamraterna.	Texten är anpassad till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Den är ett pm om frågeställningen som kan fylla syftet att informera och intressera kurskamraterna.	Texten är väl anpassad till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Den är ett pm om frågeställningen som väl kan fylla syftet att informera och intressera kurskamraterna.		
Delprovsbetyg	F	E	D	C	B	A

Den elevlösning som utifrån matrisen uppnår ett högre krav förutsätts också ha uppnått motsvarande lägre krav. Vid bedömningen av aspekterna används inte mellannivåerna D och B. Dessa kan endast användas då delprovsbetyget ska sättas.

Kopieringsunderlag 4: Bedömningsmatris delprov A

– svenska som andraspråk 3

Aspekter	F	E	C	A		
Innehåll och källhantering		Textens innehåll är till viss del anpassat till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta kan uppnås genom följande: – Texten innehåller en frågeställning som motsvarar den som ges i uppgiften. – Texten innehåller en översiktlig beskrivning. Beskrivningen bygger på flera källor från texthäftet. – Texten innehåller slutsatser/ en jämförelse som delvis bygger på textreferaten. – Texten utmärks delvis av objektiv saklighet. – Eleven tillämpar regler för citat- och referatteknik.	Textens innehåll är anpassat till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta kan uppnås genom följande: – Beskrivningen fångar in viktiga detaljer och såväl uttalade som underförstådda idéer i de refererade källorna. Beskrivningen har tydligt fokus på frågeställningen. – Slutsatserna/jämförelsen presenteras i ett utvecklat resonemang som i huvudsak bygger på textreferaten. – Texten utmärks i huvudsak av objektiv saklighet. – Citat- och referattekniken fungerar i huvudsak väl med t.ex. referatmarkörer.	Textens innehåll är anpassat till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Dessutom krävs följande: – Beskrivningen är utförlig. – Slutsatserna/jämförelsen presenteras i ett nyanserat resonemang.		
Disposition och sammanhang		Texten har en urskiljbar disposition och är sammanhängande. Detta kan uppnås genom följande: – Stoffet är på ett rimligt och urskiljbart sätt organiserat i inledning, huvudtext och avslutning. – Texten är på ett rimligt sätt indelad i stycken. – Textbindningen är fungerande.	Texten är väldisponerad och sammanhängande. Detta kan uppnås genom följande: – Texten har en lämplig organisation av stoffet utifrån uppgiftens syfte. – Styckemarkeringen är korrekt. – Textbindningen är väl fungerande. – Inledningen och avslutningen fyller sina respektive funktioner.			
Språk och stil		Textens språk och stil är till viss del anpassade till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta innebär följande: – Ordförrådet och den grammatiska behärsningen begränsar endast i undantagsfall kommunikationen. – Stilen är till viss del anpassad till det vetenskapliga skrivandet.	Textens språk och stil är anpassade till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Detta innebär följande: – Ordförrådet och den grammatiska behärsningen är anpassade till det vetenskapliga skrivandets normer. – Stilen är anpassad till det vetenskapliga skrivandet.	Textens språk och stil är anpassade till situationen och det vetenskapliga skrivandet. Dessutom krävs följande: – Ordförrådet och den grammatiska behärsningen begränsar inte kommunikationen. – Språket är välformulerat med precision i ordval och uttrycksformer.		
Helhetsbedömning		Texten är till viss del anpassad till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Den är ett pm om frågeställningen som till viss del kan fylla syftet att informera och intressera kurskamraterna.	Texten är anpassad till syfte, mottagare och kommunikationssituation. Den är ett pm om frågeställningen som kan fylla syftet att informera och intressera kurskamraterna.	Texten är ett utförligt, nyanserat och välformulerat pm om frågeställningen.		
Delprovsbetyg	F	E	D	C	B	A

Den elevlösning som utifrån matrisen uppnår ett högre krav förutsätts också ha uppnått motsvarande lägre krav. Vid bedömningen av aspekterna används inte mellannivåerna D och B. Dessa kan endast användas då delprovsbetyget ska sättas.

Kopieringsunderlag 5: Exempel på elevlösning

Texten nedan skrevs av en elev utifrån den uppgiftsinstruktion som finns i kopieringsunderlag 2, *Information om uppgiftsinstruktion delprov A*. I marginalen till höger om elevlösningen finns kommentarer från provgruppen. Det står mer om kommentarerna i analysen som kommer sedan.

Detta kopieringsunderlag finns även inläst som ljudfil på www.natprov.nordiska.uu.se/kurs3

Rödluvan förr och nu

Många gamla sagor lever vidare och fortsätter att berättas, ofta i nya former. Sagan om Rödluvan och vargen är en sådan saga som funnits länge och som än i dag ges ut i nya versioner. Varför har sagan om Rödluvan och vargen förändrats genom tiderna?

Enligt vad Jack Zipes skriver i boken *Saga och samhälle* (1984) så har denna berättelse en lång tradition i Frankrike och den ska ha berättats ända sedan medeltiden. Den ursprungliga versionen är enligt författaren dock mycket annorlunda från de omskrivningar som sedan publicerats. Han hävdar att Perrault, som i slutet av 1600-talet skrev om folksagan till en egen version, förvanskat dess innebörd för att inte "såra överklassens smak". Zipes påstår vidare att sagan ändrats så att Rödluvan gått från att vara en självsäker modig flicka med avspänd inställning till sin kropp och till sex till att bli gestaltad som en hjälplös tös, straffad och våldtagen "därför att hon är skyldig till att inte ha kontrollerat sina naturliga böjelser". Med detta vill författaren poängtera att skuld aldrig var en del av den ursprungliga sagan utan något Perrault lagt till själv.

Förändringen och saneringen av den ursprungliga sagan stannar dock inte vid Perraults version, skriver Zipes längre fram i texten. Han väljer att hänvisa till artikeln "Perrault's 'Little Red Riding Hood': victim of revision" (*Children's Literature*, 7, 1978), där Carole och D.T. Hanks jr. kommenterat Rödluvans förändring och de anser att när bröderna Grimm och senare utgivare skrivit om berättelsen ska de erotiska elementen i sagan helt ha tagits bort och det tragiska slutet ska sedan ha skrivits om till ett komiskt. Detta "snöper en stark historia" enligt Zipes och gör om den till ett praktexempel på moral och dygd. Anledningen till dessa omskrivningar anser han vara den tillrättaläggning berättelsen behövde för att passa den nya publiken.

När Monica Dofs Sundin beskriver Rödluvans förändring i sin bok *Rödluvan i filmens tidsålder* (2003) så utgår hon till skillnad från Zipes direkt från Perraults version. Hon påstår att Perraults version av den klassiska sagan är en satir riktad till vuxenpublik, förklädd till barnsaga. Enligt Dofs Sundin ska berättelsen egentligen uppmana unga kvinnor att akta sig för smickrande gentlemän med dolda avsikter. Rödluvan och andra sagor började inte betraktas som barnsagor förrän på 1600-talet när synen på barn blev en annan. För att stödja detta hänvisar hon till Philippe Aries bok *Barndomens historia* där författaren analyserar hur "barn kom att betraktas som ömtåliga varelser" med behov utav fostran och disciplin genom litteratur. Dofs Sundin förklarar sedan att för att mätta detta behov började nu litteratur riktad till endast barn produceras istället för de gamla verken riktade till en mer blandad publik.

Varför de filmatiserade versionerna av Rödluvan skiljer sig så pass mycket från böckerna säger Dofs Sundin ligger i samhällets förändringar och nya värderingar. För att stödja sin ståndpunkt refererar hon Bruno Bettelheim som i boken *Sagens förtrollade värld* menar att Perraults version behövde förändras då den nya barnpubliken krävde sagor utan den ursprungliga slutgiltigheten. Man behövde ge sagofigurerna, som Bettelheim uttrycker sig, en "second chance".

+ Inledningen är hämtad från uppgiftsinstruktionen.

+ Källangivelse i löpande text.

+ Referatmarkörer.

+ Stycket knyts ihop med det förra stycket.

+ Stycket knyts ihop med det förra stycket.

+ Källa i källan.

- "Anledningen till att" hade varit bättre.

Robert Börjesson tar upp Rödluvans förändring när sagan blev film i artikeln "En Rödluvan för vår tid" i *Dagens Nyheter* (2011-04-19). Han citerar Catherine Hardwicke, regissör till filmen "Red riding hood". Hon säger i artikeln: "En intressant sak med sagor är att de hela tiden uppdateras för att överensstämma med sin tid och dess moral" och fortsätter att förklara detta uttalande genom att dra ett exempel där Rödluvan i tidigare versioner ska ha räddat sitt eget liv. En manskgestalt som kommer till hennes räddning har tillkommit i senare versioner. Hardwicke påstår att sagor säger mycket om vår värld och att sagor som Rödluvan ändrar innebörd under ens uppväxt. "När du är liten handlar 'Rödluvan' om rädsla. Men när du blir äldre upptäcker du att sagan också har en sexuell underton." Enligt Börjesson har Hardwicke velat att hennes version av Rödluvan ska vara präglad av dagens terroristskräck. Hardwicke säger själv att hon med filmen vill få tittaren att uppleva "en känsla av paranoia".

Att sagan om Rödluvan har förändrats verkar bero på hur vårt samhälle förändrats över tiden. Då sagor till viss del har till uppgift att lämna ett budskap krävs ändringar för att budskapet ska betyda något för oss i den tid vi lever i. Ett viktigt element i förändringen som jag upplever det, som även Dofs Sundin och Zipes nämner i sina texter, har varit behovet att ändra Rödluvans ursprungliga budskap till att ge läsaren en uppmaning om moraliskt handlande och disciplin. Dels gick dessa ändringar bättre hem hos överklassen och dels krävde dåtidens uppkomst av barnlitteratur historier som kunde fostra barnen till att ha rätt värderingar. När man nu ska anpassa historien till vår nutid är det inte överraskande att berättelsen även nu genomgått förändringar. Hardwicke nämner i Börjessons artikel att hon ville att hennes version skulle anknyta till terroristskräck vilket är en spegling av det samhälle vi lever i idag och inte är ett tema som skulle passat in i tidigare samhällen.

+ En annan röst än skribentens presenteras.

- Talspråkligt uttryck som inte passar i den här texttypen.

- Avskrivet från källan utan citattecken.

+ Väl infogat citat som är korrekt markerat.

+ Avslutningens första mening knyter an till inledningen.

Frågor att fundera kring

Hur väl motsvarar den här texten de krav som ställs i matrisen för svenska 3?

- Är frågeställningen presenterad?
- Hur väl har eleven beskrivit sagans förändring? Är källorna angivna på ett passande sätt?
- Hur bra är slutsatserna? Bygger de tydligt på referaten?
- Är texten saklig och objektiv? Hur syns det?
- Fungerar textens disposition?
- Är språket bra, och passar stilen i en text av vetenskaplig karaktär?
- Har eleven löst uppgiften? Är detta ett vetenskapligt pm som kan informera och intressera kurskamraterna?
- Vilket betyg vill du ge texten?

Analys av elevlösning

Innehåll och källhantering

Den här eleven har följt rekommendationen att använda den presentation av frågeställningen som finns i uppgiftsinstruktionen.

Textens beskrivande del består av referat av tre olika källtexter: två böcker och en tidningsartikel. Eleven har valt att ange källorna i löpande text. Den metoden fungerar bra i den här typen av text men det finns även andra sätt att ange källor. I det här fallet är källorna väl angivna med relevanta uppgifter som gör dem lätta att hitta, och med hjälp av referatmarkörer visar eleven tydligt vad som kommer från vilken källa. I de källtexter som eleven använder har författarna i sin tur använt källor. Dessa källor i källan redovisas av eleven. Eleven gör också skillnad på artikelförfattaren och personer som uttalar sig i texten, vilket presentationen av Catherine Hardwicke i näst sista stycket visar.

Till referaten har eleven valt ut sådana inslag som handlar om hur historien om Rödluvan har förändrats. De inslag i källtexterna som inte är till hjälp för att besvara frågeställningen har alltså valts bort. Börjessons artikel handlar till exempel väldigt mycket om skådespelarna i filmen som nämns, men allt det har eleven förstått att inte ta med i referaten. På ett ställe har eleven skrivit av källtexten utan att markera det som citat, men det är ett enstaka misstag och drar därför inte ner bedömningen. I övrigt används citattecken på ett bra sätt, medan huvuddelen av texten är elevens egna formuleringar.

Slutsatsen presenteras i ett väl utvecklat resonemang. De första två meningarna i det sista stycket ger ett övergripande svar på frågeställningen. Därefter utvecklas svaret med hjälp av tydliga exempel från referaten. De olika delförklaringarna gör svaret nyanserat, tillsammans med garerande uttryck som "till viss del" och "som jag upplever det".

Texten är sakligt skriven, och elevens egna attityder till materialet lyser inte igenom. Att ordet "jag" finns med i avslutningen är inte ett tecken på osaklighet utan markerar att slutsatsen är skribentens egen.

Bedömning Innehåll och källhantering: A. Beskrivningen är skickligt gjord och visar god citat- och referatteknik. Slutsatsen bygger tydligt på beskrivningen och resonemanget är utförligt och mångsidigt.

Disposition och sammanhang

Textens styckeindelning är rimlig och styckena är markerade på ett korrekt och konsekvent sätt. Det första stycket avslutas med en fråga och det sista stycket för ett resonemang som svarar på den frågan. På det sättet har texten en tydlig inledning och avslutning. Styckena däremellan är textens beskrivande del. Beskrivningen består av tre referat och hade därför kunnat delas in i tre stycken, men eleven har föredragit att dela upp de två längsta referaten i två stycken vardera vilket fungerat bra. De tre referaten kommer i en genomtänkt ordning, så att beskrivningen sträcker sig från de tidigaste till de senaste versionerna av sagan.

Styckena knyts skickligt ihop med varandra. Ett exempel på det är när temat för det andra stycket anges i början av det tredje stycket ("Förändringen och saneringen av den ursprungliga sagan stannar dock inte vid Perraults version"). Andra exempel är att det andra referatet börjar med en påminnelse om det första referatet ("till skillnad från Zipes") och slutar med samma tema som det tredje referatet, nämligen filmatiseringar. Inne i styckena finns också gott om sammanhangssignaler som visar hur resonemangen håller ihop, som "till skillnad från", "för att", "istället för", "dels [...] dels" och "sedan".

Bedömning Disposition och sammanhang: C–A. Styckemarkeringen är korrekt och styckeindelningen logisk så att texten blir lätt att läsa. Texten har också en tydlig röd tråd, bland annat genom att eleven har planerat i vilken ordning de olika delarna ska komma. C–A är den högsta betygsnivån för den här aspekten.

Språk och stil

Texten har ett rikt och precist ordval. Vi kan gå tillbaka till det fjärde stycket och till exempel studera några av verben: "utgår", "uppmåna", "betraktas", "stödjä", "hänvisar", "analyserar", "mätta", "produceras". Det här är inte krångliga ord men de håller en god skriftspråklig stil och eleven använder dem med precision.

Meningsbyggnaden är varierad och ofta avancerad. Det fjärde stycket innehåller till exempel sex meningar av vilka hälften inleds med subjektet och hälften med ett adverbial. Stycket innehåller flera bisatser, en av dem insprängd i en annan bisats. Ändå är språket inte svårt att läsa.

På några ställen har eleven begått misstag. Det är svårt att börja en förklaring med ordet "Varför", och den meningen är inte lyckad. På ett annat ställe har eleven valt ett talspråkligt uttryck som inte passar i vetenskaplig stil, men som regel håller språket en god skriftspråklig ton. De språkliga misstagen är så få att de kan ses som undantag.

Bedömning Språk och stil: A. Ord och uttryck är som regel valda med precision, och stilen är anpassad till det vetenskapliga skrivandet. Även när det gäller meningsbyggnaden är texten välformulerad.

Helhetsbedömning

Den här texten har ett innehåll och ett språk som är väl anpassade till situationen. Den är ett väldisponerat pm om frågeställningen som väl kan fylla syftet att informera och intressera kurskamraterna.

Innehåll och källhantering	A
Disposition och sammanhang	C–A
Språk och stil	A
Delprovsbetyg	A

Skolverket

Prov vt 2021 svenska 3 och svenska som andraspråk 3

Uppgiftsinstruktion delprov B

Med andra ord

Språket är en viktig del av identiteten, och sättet vi formulerar oss på fungerar som ett uttryck för vilka vi är. Genom vårt språkbruk placerar vi oss i en grupp – eller kanske utanför den. På motsvarande sätt kan vi också bli bedömda av andra, inte utifrån vad vi säger utan hur vi säger det. Är vissa språk eller dialekter finare än andra? Kan man tala och skriva som man vill? Hur pratar man med en arbetsgivare? Hur kan språket markera avstånd och samhörighet? Hur ska jag prata för att folk ska gilla mig? Är det bra att språket förändras?

Detta ska du göra:

Håll ett anförande på ungefär 5 minuter där du argumenterar för en tes inom temat *språklig variation*.

- Välj en tes att argumentera för. Den ska på något sätt anknyta till temat. Nedan finns förslag på teser som du kan använda eller ha som inspiration. Din tes ska vara formulerad som en uppmaning eller ett påstående. Det räcker alltså inte med att du bestämmer ämnet för ditt anförande, exempelvis "Svordomar" eller "Ungdomsspråk förr och nu". En fråga kan inte heller fungera som tes.
- Ta hjälp av retorikens verktyg när du planerar och genomför ditt anförande, och använd dessa för att övertyga din publik, det vill säga klasskamraterna.
- Använd gärna en eller flera källor för att få ett informativt och intresseväckande innehåll.
- Om du vill kan du använda ett presentationstekniskt hjälpmedel för att exempelvis tydliggöra strukturen eller förstärka åhörarkontakten.
- Fyll i elevformuläret. Detta ska lämnas till din lärare i god tid innan du håller anförandet.

Förslag på teser

Detta är några förslag. Du är fri att själv formulera en egen tes inom temat *språklig variation*.

Kopieringsunderlag 7: Elevformulär delprov B

Information om mitt anförande

Namn: _____ Klass/grupp: _____

Tes: _____

Argument: _____

Eventuella källor: _____

Denna information ska lämnas in till din lärare i god tid innan du ska framträda.

Kopieringsunderlag 8: Bedömningsmatris delprov B – svenska 3

Aspekter	F	E	C	A		
Innehåll		Eleven formulerar en tes inom temat och tesen stöds av välgrundade argument.	Argumentationen är konsekvent och varierad.	Argumentationen är angelägen och övertygande med belysande exempel och motargument som bemöts på ett relevant sätt.		
Disposition och sammanhang		Dispositionen är anpassad till syftet genom att inledning och avslutning samt tes och argument framgår. Anförandet är anpassat till det givna tidsomfånget, dvs. ca 3 till ca 7 min.	Dispositionen är väl anpassad till syftet genom en lämplig och tydlig organisation av stoffet; inledning och avslutning fyller sina respektive funktioner.	Anförandets inledning och avslutning fyller väl sina respektive funktioner.		
Språk och stil		Språket är anpassat till kommunikationssituationen, dvs. relativt ledigt men ändå tillräckligt formellt för ett anförande.	Språket är väl anpassat till kommunikationssituationen, dvs. klart och med fungerande stilfigurer.	Språket är verkningsfullt, t.ex. genom effektivt användande av stilfigurer.		
Framförande		Eleven etablerar viss åhörarkontakt.	Eleven använder passande kroppsspråk, röst och tempo.	Eleven har god åhörarkontakt och använder kroppsspråk, röst och tempo på ett skickligt sätt.		
Helhetsbedömning		Anförandet är argumenterande och visar retoriska färdigheter. Det kan till viss del fylla syftet att övertyga åhörarna i en fråga inom temat.	Anförandet är argumenterande och visar retoriska färdigheter. Det kan fylla syftet att övertyga åhörarna i en fråga inom temat.	Anförandet är argumenterande och visar retoriska färdigheter. Det kan väl fylla syftet att övertyga åhörarna i en fråga inom temat.		
Delprovsbetyg	F	E	D	C	B	A

Det anförande som utifrån matrisen uppnår ett högre krav förutsätts också ha uppnått motsvarande lägre krav. Vid bedömningen av aspekterna används inte mellannivåerna D och B. Dessa kan endast användas då delprovsbetyget ska sättas.

Kopieringsunderlag 9: Bedömningsmatris delprov B – svenska som andraspråk 3

Aspekter	F	E	C	A		
Innehåll		Eleven formulerar en tes inom temat och tesen stöds av exempel och argument.	Argumentationen innehåller välgrundade argument och är anpassad till åhörarna.	Argumentationen är angelägen och övertygande med belysande exempel och motargument som bemöts på ett relevant sätt.		
Disposition och sammanhang		Anförandet är väldisponerat genom att inledning och avslutning samt tes och argument framgår. Anförandet är anpassat till det givna tidsomfånget, dvs. ca 3 till ca 7 min.	Anförandets avslutning anknyter tydligt till tesen.	Anförandets inledning och avslutning fyller väl sina respektive funktioner.		
Språk och stil		Ordförrådet, uttalet och den grammatiska behärskningen begränsar endast i undantagsfall kommunikationen.		Ordförrådet, uttalet och den grammatiska behärskningen begränsar inte kommunikationen. Anförandet innehåller fungerande stilfigurer.		
Framförande		Eleven etablerar viss åhörarkontakt med hjälp av enkla retoriska grepp, t.ex. ögonkontakt.	Eleven använder på ett relevant sätt retoriska grepp, t.ex. passande kroppsspråk, röst och tempo.	Eleven använder betoning och intonation för att framhäva nyanser.		
Helhetsbedömning		Anförandet är argumenterande och visar retoriska färdigheter. Det kan till viss del fylla syftet att övertyga åhörarna i en fråga inom temat.	Anförandet är argumenterande och visar retoriska färdigheter. Det kan fylla syftet att övertyga åhörarna i en fråga inom temat.	Anförandet är argumenterande och visar retoriska färdigheter. Det kan väl fylla syftet att övertyga åhörarna i en fråga inom temat.		
Delprovsbetyg	F	E	D	C	B	A

Det anförande som utifrån matrisen uppnår ett högre krav förutsätts också ha uppnått motsvarande lägre krav. Vid bedömningen av aspekterna används inte mellannivåerna D och B. Dessa kan endast användas då delprovsbetyget ska sättas.

UPPSALA
UNIVERSITET

Institutionen för nordiska språk
Gruppen för nationella prov i svenska och svenska som andraspråk